

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ungdomsarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om ungdomsarbete, vilken ersätter den lag om ungdomsarbete som trädde i kraft år 1986. Syftet med propositionen är att genom tväradministrativt samarbete förbättra levnadsförhållandena för unga och att skapa förutsättningar för ungdomsverksamhet. Avsikten är att stöda de ungas förutsättningar att behärska sin livssituation.

I lagen föreslås det att de utvecklingsåtgärder som behövs för att förbättra de ungas levnadsförhållanden skall tas in i statsrådets kanslis och ministeriernas verksamhets- och ekonomiplaner samt i de riksomfattande utvecklingsprogram som avses i lagen om regional utveckling.

Undervisningsministeriet skall enligt förslaget svara för ungdomsarbetets allmänna ledning och utveckling.

Enligt lagen skall en delegation för ungdomsärenden fungera som undervisningsministeriets sakkunnigorgan.

Enligt lagförslaget skall i statsbudgeten årligen för de riksomfattande ungdomsorganisationerna tas in ett anslag som fördelas utgående från resultatet. Dessutom föreslås att i statsbudgeten tas in ett årligt anslag för byggande och upprätthållande av riksomfattande ungdomscentraler samt för andra åtgärder i syfte att förbättra de ungas livssituation och utveckla deras levnadsförhållanden.

Enligt lagförslaget skall undervisningsministeriet fungera som statsbidragsmyndighet. Statsandelarna och statsunderstöden skall i första hand betalas av tippnings- och penninglotterivinstmedel.

Den föreslagna lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 1995.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	Ungdomsforskning	6
ALLMÄN MOTIVERING	3	Internationellt samarbete	6
1. Nuläge	3	Sakkunnigsystemet	6
1.1. Lagstiftning och praxis	3	Ungdomsarbetets regionala utveckling	6
Lagstiftningen och finansieringssystemet .	3	Finansiering av statsunderstöd och statsandelar .	7
Statens ungdomsförvaltning	3	3. Propositionens verkningar	7
Länens ungdomsnämnder	3	3.1. Verkningar i fråga om organisation och personal	7
Kommunernas ungdomsverksamhet	3	3.2. Ekonomiska verkningar	7
Riksomfattande ungdomscentraler	3	3.3. Verkningar för medborgarna	7
Riksomfattande ungdomsorganisationer .	4	4. Beredningen av propositionen	7
Ungdomsforskning	4	DETALJMOTIVERING	7
1.2. Den internationella utvecklingen	4	1. Motivering till lagförslaget	7
En internationell jämförelse	4	1 kap. Allmänna stadganden	7
Avtal och förpliktelser	4	2 kap. Statlig finansiering	8
1.3. Bedömning av nuläget	4	3 kap. Särskilda stadganden	9
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen .	5	4 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden .	9
2.1. Mål och medel	5	2. Närmare stadganden och bestämmelser	9
2.2. De viktigaste förslagen	5	3. Ikraftträdande	10
Allmänt	5	LAGFÖRSLAG	10
Lagens syfte, principerna för arbetsfördelningen och den offentliga förvaltningens uppgifter	6		
Statsunderstöd för ändamål som främjar ungdomsarbetet	6		
Ungdomscentraler	6		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Lagstiftningen och finansieringssystemet

Lagen om ungdomsarbete (1068/85) trädde i kraft vid ingången av 1986. Den har ändrats två gånger, 1991 och 1992. Med stöd av lagen om ungdomsarbete har givits förordningen om ungdomsarbete (1069/85), förordningen om länsungdomsnämnder (1104/87) samt statsrådets beslut om statens ungdomsråd (1125/91).

Kommunerna beviljas statsandel för ungdomsverksamhet enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92).

De statsandelar och statsunderstöd som avses i lagen om ungdomsarbete finansieras med tippnings- och penninglotterivinstmedel. I 1994 års statsbudget anvisades av tippningsvinstmedel sammanlagt 112 000 000 mk för ungdomsfostringsarbete.

Statens ungdomsförvaltning

Undervisningsministeriet verkar som den centrala förvaltningsmyndighet som avses i lagen om ungdomsarbete. Ungdomsärendena ankommer på ministeriets idrotts- och ungdomsavdelning. Avdelningen svarar för den allmänna ledningen och övervakningen av ungdomsarbetet samt för koordineringen av ungdomspolitikerna inom statens centralförvaltning.

Som undervisningsministeriets sakkunnigorgan i de ärenden som avses i lagen om ungdomsarbete fungerar statens ungdomsråd. Om rådets uppgifter, sammansättning och tillsättning stadgas i statsrådets beslut om statens ungdomsråd. Rådet har fem sektioner: ett arbetsutskott, en organisationssektion, en kommun- och lokalitetssektion, en sektion för internationella ärenden samt en utbildningssektion. Rådet tillsätts för riksdagens mandatperiod.

Länens ungdomsnämnder

För att biträda undervisningsministeriet och länsstyrelserna i de uppgifter som hänför sig till ungdomsarbetet finns i varje län en länsung-

domsnämnd. Om dess sammansättning, uppgifter och handläggning av ärenden stadgas i förordningen om länsungdomsnämnder.

Varje länsungdomsnämnd har en föredragande för ungdomsväsendet, som lönemässigt hänförs till länsstyrelsens personal och således till inrikesministeriets verksamhetsområde. Vid nio länsstyrelser sköter föredraganden för ungdomsverksamhet uteslutande ungdomsnämndens ärenden. Två län har en gemensam föredragande för idrotts- och ungdomsnämnderna. Dessutom ställer länsstyrelserna kanslipersonal till nämndernas förfogande. Undervisningsministeriet anvisar årligen verksamhetsanslag till länsungdomsnämnderna. År 1994 uppgick anslaget till sammanlagt 1 700 000 mk.

Kommunernas ungdomsverksamhet

Kommunerna skall i första hand skapa förutsättningar för ungdomsverksamheten. För ordnandet av ungdomsverksamheten svarar huvudsakligen ungdomsorganisationerna. Vid behov skall kommunerna dessutom ordna ungdomsverksamhet samt sköta kontakt- och informationsuppgifter i anslutning till ungdomspolitikerna.

Vid skapandet av förutsättningar för ungdomsverksamheten är det närmast fråga om att bistå de lokala ungdomsorganisationerna samt att upprätthålla kommunala ungdomslokaler.

Kommunerna har sedan år 1993 fått statsandel för ungdomsverksamhet på grundval av ett per invånare beräknat enhetspris, i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Statsandel finansieras med tipsvinstmedel. Därförinnan beviljades statsandel för kommunala tjänsteinnehavares löner, för lokala ungdomsföreningars omkostnader samt för annan verksamhet som ordnades av ungdomarna själva samt för kostnader för anläggningsprojekt som avser ungdomslokaler.

Riksomfattande ungdomscentraler

I enlighet med lagen om ungdomsarbete understöder undervisningsministeriet nio riksomfattande ungdomscentraler. Nätverket av riksomfattande ungdomscentraler har byggts

upp etappvis sedan början av 1980-talet. För närvarande finns det inga behov att utvidga det.

Centralerna erbjuder unga och ungdomsgrupper mångsidiga tjänster framförallt i anslutning till riksomfattande ungdomsverksamhet, lägerskol- och naturskolverksamhet samt ungdomsturism. Centralerna håller också på att utvecklas till viktiga serviceinrättningar för internationell ungdomsverksamhet.

Byggandet av centralerna stöddes åren 1981—1994 både med anslag för ungdomsarbete och i stor utsträckning även med sysselsättningsbetingade investeringsunderstöd.

Centralernas verksamhetsunderstöd har under de senaste åren utvecklats i en resultatorienterad riktning, på grundval av antalet dygn som centralerna har använts av ungdomar. Ca 2/3 av centralernas användning kan hänföras till ungdomsarbetet och 1/3 till annat. Centralerna tillämpar ett s.k. tvåprissystem, vilket innebär ett lägre pris när de används för ungdomsverksamhet medan andra betalar marknadspris. I budgeten för år 1994 reserverades 9 500 000 mk för stödande av riksomfattande ungdomscentraler. Av beloppet har 4 200 000 mk använts för investeringar och 5 300 000 mk för verksamhetsunderstöd.

Riksomfattande ungdomsorganisationer

Statsunderstöd för verksamhet enligt lagen om ungdomsarbete betalas för närvarande till sammanlagt 61 riksomfattande ungdomsorganisationer och dessas 202 distriktsorganisationer, fem riksomfattande serviceorganisationer för ungdomsarbete samt nio andra organisationer som utför ungdomsarbete. De 75 riksomfattande ungdomsorganisationernas sammanlagda medlemsantal uppgår enligt deras egna uppgifter till 803 000.

Ungdomsforskning

Undervisningsministeriets idrotts- och ungdomsavdelning har koordinerat och finansierat ungdomsforskningen. År 1994 inkom 38 ansökningar om understöd för ungdomsforskning. På grundval av dem beviljades 17 sökande sammanlagt 676 000 mk.

1.2. Den internationella utvecklingen

En internationell jämförelse

Alla medlemsländer i Europarådet och Europeiska unionen har lagstiftning om ungdomsverksamhet samt strukturer för ungdomsförvaltningen på den regionala och kommunala nivån. Dessutom skapar staten förutsättningar för ungdomsverksamheten.

Avtal och förpliktelser

Undervisningsministeriet deltar i det bilaterala och multilaterala samarbetet i ungdomsfrågor. Det internationella samarbetet är baserat på kulturavtal. I enlighet med utbytesprogram ordnas tillsammans med 15—20 stater årligen ca 120 utbyten, huvudsakligen av sakkunniga. Det multilaterala samarbetet är vad av ungdomsarbetet och utbytesprogrammen samt utbytesfonderna beträffar längst utvecklat inom Nordiska rådet, Europarådet, Europeiska unionen och Unesco.

1.3. Bedömning av nuläget

En totalrevidering av lagen är nödvändig på grund av att det har skett en förskjutning av de värderingar som ungdomsarbetet baserar sig på. Den gällande lagen om ungdomsarbete stiftades under högkonjunkturen i mitten av 1980-talet, då högkonjunkturen medförde att fritidens betydelse betonades. Ungdomsarbetet och idrotten underordnades begreppen fritids- och medborgarverksamhet. Inom den statliga ungdomspolitikens prioriterades stödjandet av organisationens verksamheten.

Den fortgående ekonomiska tillväxten innebär att resurserna kunde mångdubblas både på den statliga och den kommunala nivån. Det allmänna utvidgade sitt verksamhetsområde och ungdomsarbetet blev en officiell del av välfärdssamhällets service. Ungdomspolitikens sågs som ett redskap för att inom samtliga livsområden beakta de ungas särställning samt som ett sätt att låta ungdomarna delta i beslutsfattandet och uppmuntra deras medbestämmande. Denna struktur ledde till att de unga inom välfärdsstatens serviceverksamhet började betraktas som en från det övriga samhället fristående grupp. De ungdomskom-

mittéer (1980, 1985 och 1990) som tillsattes som en del av den ungdomspolitikens planerade åtgärder för en genomgripande förbättring av de ungas ställning.

I och med det ekonomiska lägets försämring har det varit nödvändigt att ompröva de riktlinjer som drogs upp under 1980-talet. Samtidigt har det blivit svårare att via ungdomsorganisationerna ordna med statlig finansiering för ungdomsverksamhet. De av tippnings- och penninglotterivinstmedel beviljade anslagen för ungdomsfostringsarbete har under åren 1991—94 minskat från 150,3 till 112 miljoner mk. Dessutom har revideringen av statsandelstagstiftningen från början av 1993 på ett avgörande sätt ökat kommunernas beslutanderätt när det gäller att ordna den egna servicen. Kommunerna har inte längre de uppgifter som i detalj anges i lagen om ungdomsarbete. Kommunerna har efter reformen skurit ner anslagen för ungdomsinriktad fritidsverksamhet med 35 % och de självständiga ungdomsnämnderna har dragits in. Detta har tvingat den kommunala ungdomsarbetssektorn att ompröva målen för sin egen verksamhet samt att söka sig nya samarbetspartners. Sektorförvaltningen omstruktureras i snabb takt till en bredbasigare nätverksförvaltning.

År 1992 inledde ungdomsförvaltningen och medborgarorganisationerna i samarbete en ungdomsstrategisk process. Genom den var det meningen att dra upp riktlinjer för hela ungdomsarbetet och att skapa kanaler för samarbetet med olika förvaltningsområden och medborgargrupper. Den gällande lagen är utformad med tanke på en sektorförvaltnings behov. Den måste därför totalrevideras för att motsvara dagens behov både i fråga om sitt sakinnehåll och från lagteknisk synpunkt.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Syftet med propositionen är att stödja de ungas förutsättningar att behärska sin livssituation. Detta syfte eftersträvas genom att förbättra deras levnadsförhållanden och genom att skapa förutsättningar för medborgarverksamhet. Målsättningen är att de unga skall beaktas som individer som bär ansvar för sin egen framtid också har rättigheter i förhållande till samhället. Genom sektorförvaltning kan sam-

hället inte på ett övergripande sätt förbättra varje ungs persons individuella livssituation. Samhället kan genom att förbättra de ungas levnadsvillkor med tväradministrativt samarbete inom centralförvaltningen samt på ett i regionalt hänseende jämbördigt sätt inom samtliga servicesektorer skapa förutsättningar för att envar skall kunna ta ansvar för sin egen livssituation.

Förpliktelsen att ordna ungdomsarbete avser inte en viss sektor. Arbetet för att förbättra de ungas levnadsförhållanden måste beaktas i de statliga och kommunala beslutsfattandet. Reformen innebär att statsrådets kansli och ministerierna i sina verksamhets- och ekonomiplaner och i sina riksomfattande målprogram enligt lagen om regional utveckling (1135/93) måste ta in utvecklingsåtgärder i syfte att förbättra de ungas levnadsförhållanden.

Den nya statsandelstagstiftning som trädde i kraft vid ingången av 1993 ändrade verksamhetsbetingelserna för ungdomsarbete i kommunerna. Kommunerna fick ökad makt när det gäller att lokalt besluta om användningen av sina statsanslag. Normsystemet för fördelningen av anslagen för ungdomsarbete utvecklades. Ett positivt element i statsandelsreformen var att de strikta sektorsindelningen av förvaltningen utvecklades och vissa trösklar sänktes. Sammanslagningen av ungdomsnämnderna med fritids- eller kulturnämnderna erbjöd emellertid inte den bästa tänkbara utgångspunkten för ungdomsarbetet som ett redskap för att påverka de ungas levnadsförhållanden. Enligt lagförslaget åläggs kommunerna en verksamhetsförpliktelse som innebär att kommunerna kan ordna ungdomsarbete så som de själva vill.

Genom den föreslagna lagen om ungdomsarbete är det möjligt att effektivt främja en utveckling som överensstämmer med målsättningarna.

2.2. De viktigaste förslagen

Allmänt

Avsikten är att för ungdomsarbetet stifta en ramlag. I denna definieras lagens syfte samt genomförandet av ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten, skyldigheterna och samverkan inom ungdomsarbetet, statens och kommunernas uppgifter i anslutning till ungdomsarbete, statsbidragsgrunderna samt finansieringsbasen.

Lagens syfte, principerna för arbetsfördelningen och den offentliga förvaltningens uppgifter

Lagens grundläggande syfte är att i relation den offentliga serviceproduktionen jämställa de unga med övriga samhällsmedlemmar. I lagen anges arbetsfördelningsprinciperna i detta avseende samt den offentliga förvaltningens uppgifter när det gäller att förbättra levnadsförhållandena för de unga.

Det är i första hand staten och kommunerna som skall svara för ungdomsarbetet. För ungdomsverksamheten svarar de unga och deras sammanslutningar.

Ungdomsarbetets allmänna ledning och utveckling ankommer på undervisningsministeriet. Härmed avses skyldigheten att koordinera verksamheten inom olika förvaltningsområden.

För kommunerna stadgas i den föreslagna lagen en verksamhetsförpliktelse enligt vad som framgår ovan.

Statsunderstöd för ändamål som främjar ungdomsarbetet

I lagen föreslås stadganden om de anslag som skall tas in i statsbudgeten för främjande av ungdomsarbete och ungdomsverksamhet. Anslag skall enligt förslaget, utgående från resultatet, beviljas de riksomfattande ungdomsorganisationerna för ungdomsforskning, internationellt ungdomssamarbete, informationsförmedling, konstevenemang, byggande och upprätthållande av riksomfattande ungdomscentraler samt för andra projekt som syftar till att förbättra de ungas levnadsförhållanden.

Ungdomscentraler

Enligt förslaget skall byggandet av riksomfattande ungdomscentraler och deras verksamhet huvudsakligen stödjas på samma sätt som enligt den nuvarande lagen och förordningen om ungdomsarbete.

Ungdomsforskning

Genom ungdomsforskning skall de vid olika ministerier pågående forskningsprojekten som avser ungdomsfrågor kartläggas samt en ge-

mensam strategi skapas för utvecklandet av ungdomsverksamheten. Dessutom har en s.k. ungdomsbarometer genomförts på uppdrag av det nätverk som koordinerar ungdomsforskningen. Genom denna regelbundet återkommande arbetsform är det meningen att producera information till stöd för beslutsfattandet.

Internationellt samarbete

Finlands deltagande i det administrativa samarbete som regeringarna bedriver i ungdomsfrågor, särskilt inom Nordiska rådet, Europarådet samt Europeiska unionen, om Finland ansluter sig till den, ger en möjlighet till nationell intressebevakning när det gäller de fonder som finns för ändamålet samt när det gäller förmedlingen av yrkesskicklighet och sakkunskap. Det bilaterala samarbetet stöder denna verksamhet. Inom detta nätverk av 15—20 stater är det möjligt att också på kort sikt bevaka ungdomsarbetets och ungdomsverksamhetens intressen på ett sätt som gagnar alla parter.

Sakkunnigsystemet

För att inom förvaltningen samordna de åtgärder som syftar till att förbättra de ungas levnadsförhållanden måste undervisningsministeriet ha tillgång till sakkunskap inom ungdomsarbetets område. Enligt lagförslaget skall som undervisningsministeriets sakkunnigorgan tillsättas en delegation för ungdomsärenden, som ges i uppdrag att behandla och ge utlåtanden i frågor som gäller ungdomsarbetets andel av ministeriernas verksamhets- och ekonomiplaner samt lägga fram förslag till program och åtgärder. Delegationens sammansättning bestäms genom statsrådets beslut.

Ungdomsarbetets regionala utveckling

Den regionala utvecklingsmyndigheten skall svara för den regionala utvecklingen och samordningen av de ungas levnadsförhållanden. Vid utarbetandet av de nationella programmen samt Europeiska unionens program skall den beakta de allmänna målsättningarna för utvecklande av de ungas levnadsförhållanden i regionen samt fungera i samarbete med regio-

nens myndigheter. Dessutom skall den regionala utvecklingsmyndigheten främja samarbetet mellan de kommunala och regionala ungdomsorganisationerna. När förbunden på landskapsnivå gör upp utvecklingsprogrammen för det regionala ungdomsarbetet skall de beakta de allmänna målsättningarna för utvecklande av ungdomsarbetet samt samarbeta med undervisningsministeriet.

Finansiering av statsunderstöd och statsandelar

I lagen föreslås stadganden om finansieringen av de lagstadgade statsbidragen. Av tippnings- och penninglotterivinstmedlen skall enligt förslaget beviljas statsbidrag i första hand för kommunernas statsandelar och av prövning beroende statsunderstöd.

3. Propositionens verkningar

3.1. Verkningar i fråga om organisation och personal

Den regionala ungdomsförvaltningen skall enligt förslaget organiseras i anslutning till förbunden på landskapsnivå.

Länsstyrelsernas nuvarande ungdomsförvaltningsuppgifter föreslås bli avvecklade.

Det ankommer på länsstyrelserna att besluta om sin personals ställning och uppgifter.

Genom statsrådets beslut utfärdas närmare

bestämmelser om den delegation för ungdoms- ärenden som skall tillsättas för att biträda undervisningsministeriet.

3.2. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inga ekonomiska verkningar.

3.3. Verkningar för medborgarna

Syftet med lagen är att garantera att den offentliga serviceproduktionen på en jämbördigt sätt kommer båda könen, samt olika generationer och regioner till godo.

4. Beredning av propositionen

Lagförslaget är uppgjort som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet. I beredningen har deltagit representanter för statens ungdomsråd samt dess arbetsutskott och organisationssektion. Dessutom har statens ungdomsråd, de riksomfattande ungdomsorganisationerna, de riksomfattande serviceorganisationerna för ungdomsarbetet, länsungdomsnämnderna, Finlands Kommunförbund och förbunden på landskapsnivå framfört sina synpunkter, både i form av skriftliga ställningstaganden samt vid de presentationer av lagutkastet som ordnades den 13 juni 1994 och den 12 oktober 1994. I vardera presentationen deltog ett hundratal personer.

Statens ungdomsråd har gett ett utlåtande om lagförslaget.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Mål.* Lagens syfte anges vara att stödja de ungas förutsättningar att behärska sin livssituation, genom att förbättra deras levnadsförhållanden och skapa förutsättningar för medborgarverksamhet bland dem. Begreppet livssituation är mera omfattande än begreppet levnadsförhållanden och innefattar utöver en

ung persons rådande situation också de till livserfarenheten relaterade handlingsmönstren, attityderna och kulturella bakgrundsfaktorerna.

Såsom de värden som ligger till grund för lagen anges jämställdhet, kulturmångfald och principen om hållbar utveckling. Med jämställdhet avses i lagen jämställdheten mellan könen, generationerna och regionerna. Med kulturmångfald avses förutsättningarna för internationell utveckling samt tolerans såväl

inom som utom Finlands gränser. Med principen om hållbar utveckling avses i denna lag att de värden som ansluter sig till miljön skall beaktas både i verksamheten och i beslutsfattandet.

2 §. *Definitioner.* Med förbättring av levnadsförhållandena avses i lagen angelägenheter i samband med de ungas boende, utkomst, arbete, hälsa, utbildning och internationalisering samt hobbyverksamhet, kulturservice och fritidssysselsättningar. Att skapa förutsättningar för medborgarverksamhet bland unga innebär att staten och kommunerna skall göra en ekonomisk insats för ungdomar och ungdomsorganisationer som ordnar ungdomsverksamhet.

3 §. *Ledning och utveckling.* Enligt förslaget skall undervisningsministeriet svara för ungdomsarbetets allmänna ledning och utveckling. På ministeriet ankommer att främja medborgarverksamhet, verka för ökad sakkunskap och yrkesskicklighet, sköta det internationella samarbetet samt stödja byggandet och upprätthållandet av ungdomscentraler. Det är således fråga om att främja och finansiera medborgarverksamhet bland de unga, utbildning, information, forskning, försöks- och utvecklingsverksamhet, internationellt samarbete samt den tväradministrativa samordningen i anslutning till förbättringen av de ungas levnadsförhållanden. Länsungdomsnämnderna har till uppgift att utgöra undervisningsministeriets och länsstyrelsernas sakkunnigorgan i angelägenheter som avses i denna lag.

4 §. *Genomförande av ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten.* Enligt lagförslaget åläggs kommunerna en handlingsförpliktelse. I enlighet med den kan kommunerna självständigt besluta om sina egna åtgärder i syfte att förbättra de ungas levnadsförhållanden samt om ordnandet av ungdomsförvaltningen.

För den praktiska ungdomsverksamheten svarar huvudsakligen de unga och deras sammanslutningar samt ungdomsorganisationerna.

5 §. *Skyldigheter och samverkan inom ungdomsarbetet.* Statsrådets kansli och ministerierna skall i verksamhets- och ekonomiplanerna samt i de riksomfattande målprogram som avses i lagen om regional utveckling (1135/93) att förbättra de ungas levnadsförhållanden skriva in utvecklingsåtgärder som behövs för samordningen av åtgärderna inom centralförvaltningen svarar undervisningsministeriet, länsstyrelserna svarar för den regionala sam-

ordningen och kommunerna för den lokala samordningen av åtgärderna. Om utarbetandet av målprogrammen gäller vad som stadgas i lagen om regional utveckling stadgas och vad som bestäms med stöd av den.

6 §. *Delegationen för ungdomsärenden.* En delegation för ungdomsärenden föreslås bli undervisningsministeriets sakkunnigorgan i stället för statens ungdomsråd. Om dess sammansättning, verksamhet och anställda bestäms närmare genom statsrådets beslut. Delegationen för ungdomsärenden skall enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. handlägga och ge utlåtanden i ärenden som gäller ungdomsarbetsandel av ministeriernas verksamhets- och ekonomiplaner samt göra framställningar om åtgärdsprogram i syfte att förbättra de ungas levnadsförhållanden. I detta avseende är det viktigt att beslutsfattandet inom de olika förvaltningsområdena kan koordineras så att konflikter mellan besluten inte uppstår. Det är vidare viktigt att utlåtandena också har en faktisk betydelse. I delegationen skall därför de för ungdomsstrategin relevanta resultatområdena vara representerade, dvs. sakkunskapen när det gäller uppväxt och medborgarverksamhet, de ungas levnadsförhållanden, internationalisering och aliering av utanförskap samt sakkunskapen inom ungdomsforskningen. I delegationens sammansättning skall alla områden av ungdomsarbetet vara representerade. Delegationen skall vara sammansatt av sakkunniga inom ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten, ledande tjänstemän från olika ministerier samt sakkunniga från den regionala och kommunala ungdomsförvaltningen. Den bästa sakkunskapen inom ungdomsverksamheten skall delta i delegationens arbete. För att detta skall kunna säkerställas är det ändamålsenligt att majoriteten av delegationens medlemmar utgörs av personer som har föreslagits av ungdomsorganisationerna. Därigenom tryggas samarbetet och möjligheter att få aktuell information om de ungas förväntningar och städpunkter.

2 kap. Statlig finansiering

7 §. *Beviljande av statsandel.* Kommunerna skall beviljas statsandel enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92).

8 §. *Beviljande av statsunderstöd.* För de

riksomfattande ungdomsorganisationernas verksamhet föreslås ett årligt anslag i statsbudgeten. Undervisningsministeriet skall bevilja understöd i enlighet med 11 b § 6 punkten reglementet för statsrådet. Om grunderna för beviljandet stadgas närmare genom förordning och bestäms genom statsrådets beslut. En av stadsrådets tillsatt kommission skall årligen för ministeriet lägga fram förslag till fördelning av statsunderstöd. Kommissionens mandatperiod föreslås vara fyra år, för att dess medlemmar bättre skall hinna sätta sig i det resultatorienterade stödsystemet samt följa upp förverkligandet av sina förslag. Den kommission som nämns i lagförslaget innebär en avvikelse från gällande praxis, enligt vilken det är statens ungdomsråd som föreslår hur statsunderstöden skall fördelas.

Enligt 3 mom. skall undervisningsministeriet godkänna de organisationer som understöds med stöd av lagen (SRR 13 §). Om grunderna för godkännandet stadgas närmare genom förordning.

Statsunderstöd skall fördelas utgående från resultatet och på det sätt som stadgas genom förordning och bestäms genom statsrådets beslut och undervisningsministeriets anvisningar.

9 §. *Riksomfattande ungdomscentraler.* Enligt förslaget skall byggande av riksomfattande ungdomscentraler samt verksamheten vid dem stödjas huvudsakligen på samma sätt som enligt den gällande lagen och förordningen om ungdomsarbete. Centralernas uppgifter har utökats med service för naturskolverksamhet. När det gäller fördelningsgrunderna för verksamhetsunderstöd har resultatorienteringen med avseende på ungdomsanvändningen skrivits in i förordningen.

10 §. *Övriga statsunderstöd.* Enligt förslaget skall i statsbudgeten årligen tas in anslag för ungdomsforskning, internationellt samarbete, informationsförmedling, konstevenemang samt för andra projekt som syftar till att förbättra de ungas levnadsförhållanden. Dessa uppräknade åtgärder och funktioner är, med undantag av konstevenemangen, av projektkaraktär. Därför reserveras för undervisningsministeriet anslag för att genomföra projekten.

3 kap. Särskilda stadganden

11 §. *Statsbidragsmyndighet.* Undervisningsministeriet är statsbidragsmyndighet i sådana

ärenden som avses i denna lag. Både utbetalningen av statsandelar och beviljandet av statsunderstöd enligt prövning skall således ske genom undervisningsministeriets försorg.

12 §. *Finansiering av statsandelar och statsunderstöd.* Enligt lagförslaget skall statsandelar och statsunderstöd i första hand finansieras med tippnings- och penninglotterivinstmedel.

13 §. *Närmare stadganden och bestämmelser.* Enligt denna paragraf i lagförslaget skall en förordning ges om ungdomsorganisationernas statsunderstöd och grunderna för beviljande av dem samt om annat som ansluter sig till statsunderstöden. I förordningen stadgas dessutom om stödjande av riksomfattande ungdomscentraler.

Om sammansättningen av delegationen för ungdomsärenden och om dess uppgifter bestäms genom statsrådets beslut.

4 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

14 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 1995. Den nuvarande lagen om ungdomsarbete föreslås bli upphävd. Samtidigt upphävs också den med stöd därav givna förordningen om ungdomsarbete, förordningen om länsungdomsnämnder samt statsrådets beslut om statens ungdomsråd. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15 §. *Övergångsstadgandet.* I enlighet med gällande lag skall till kommunerna betalas hyresvärdesersättningar för år 1995 och 1996. Det vore ändamålsenligt om det nuvarande ungdomsrådet oavsett att den nya lagen stiftas kunde fortsätta till slutet av sin mandatperiod. Därför föreslås ett övergångsstadgande om saken. Enligt detta kan det nuvarande rådet fortsätta till dess att det nya sakkunnigorganet har tillsatts.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Avsikten är att en förordning om ungdomsarbete skall ges med stöd av den föreslagna lagen. Förordningen skall innehålla närmare stadganden om stödjande av ungdomsorganisationer och riksomfattande ungdomscentraler. Detaljerade bestämmelser skall också utfärdas genom statsrådets beslut och undervisningsmi-

nisteriets anvisningar. Genom statsrådsbeslut utfärdas bestämmelser delegationen för ungdomsärenden och grunderna för stödjande av ungdomsorganisationerna.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 1995.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag om ungdomsarbete

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Mål

Syftet med denna lag är att förbättra de ungas levnadsförhållanden och skapa förutsättningar för medborgarverksamhet bland ungdomen.

Syftet med denna lag är dessutom att främja jämställdheten mellan generationer, mellan könen och mellan regionerna i Finland, främja tolerans och kulturmångfald samt att trygga en hållbar utveckling vad beträffar bruk av naturen.

2 §

Definitioner

I denna lag avses

1) med *ungdomsarbete* arbete för att förbättra de ungas levnadsförhållanden och skapa förutsättningar för ungdomsverksamhet,

2) med *ungdomsverksamhet* de ungas medborgarverksamhet som främjar deras uppväxt och medborgarfärdigheter.

3 §

Ledning och utveckling

Undervisningsministeriet skall svara för ungdomsarbetets allmänna ledning och utveckling. Länsungdomsnämnderna har till uppgift att utgöra undervisningsministeriets och länsstyrel-

ernas sakkunnigorgan i angelägenheter som avses i denna lag.

4 §

Genomförande av ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten

Det är i första hand staten, kommunerna och ungdomsorganisationerna som skall svara för genomförandet av ungdomsarbetet. Ungdomsarbetet hörs till kommunens verksamhetsområde.

För ungdomsverksamheten svarar huvudsakligen de unga och deras sammanslutningar samt ungdomsorganisationerna.

5 §

Skyldigheter och samverkan inom ungdomsarbetet

Statsrådets kansli och ministerierna skall i verksamhets- och ekonomiplanerna samt i de riksomfattande målprogram som avses i lagen om regional utveckling (1135/93) att förbättra de ungas levnadsförhållanden skriva in utvecklingsåtgärder som behövs för samordningen av åtgärderna inom centralförvaltningen svarar undervisningsministeriet, länsstyrelserna svarar för den regionala samordningen och kommunerna för den lokala samordningen av åtgärderna. Om utarbetandet av målprogrammen gäller vad som stadgas i lagen om regional utveckling stadgas och vad som bestäms med stöd av den.

6 §

Delegationen för ungdomsärenden

Undervisningsministeriets sakkunnigorgan i

de ärenden som avses i denna lag är delegationen för ungdomsärenden som tillsätts av statsrådet. Delegationen kan tillsätta sektioner. Delegationen skall

1) handlägga och ge utlåtanden i ärenden som gäller ungdomsarbetets andel av ministeriernas verksamhets- och ekonomiplaner samt

2) lägga fram förslag till program och åtgärder.

I delegationen skall finnas sakkunskap i frågor som gäller de ungas uppväxt och medborgarverksamhet, de ungas levnadsförhållanden, internationalisering, förebyggande av alienering och ungdomsforskning. Majoriteten av delegationens medlemmar skall tillsättas på förslag av ungdomsorganisationerna.

2 kap.

Statlig finansiering

7 §

Beviljande av statsandel

Kommunerna beviljas statsandel för ungdomsarbetet enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92).

8 §

Beviljande av statsunderstöd

I statsbudgeten skall årligen tas in anslag som skall beviljas de riksomfattande ungdomsorganisationerna utgående från resultatet så som stadgas genom förordning och bestäms genom statsrådets beslut. Undervisningsministeriet beslutar om beviljande av de årliga understöden.

En kommission som skall tillsättas särskilt skall för undervisningsministeriet lägga fram förslag till fördelning av de årliga understöden. Kommissionens mandatperiod är fyra år. Kommissionen skall enligt tillsätts av statsrådet från förslag som inbegärts av ungdomsorganisationerna. Om kommissionen bestäms närmare genom statsrådets beslut.

Undervisningsministeriet godkänner de organisationer som understöds med stöd av denna lag, så som stadgas genom förordning.

9 §

Riksomfattande ungdomscentraler

I statsbudgeten skall årligen tas in anslag för

byggande och upprätthållande av riksomfattande ungdomscentraler. Om understödsgrunderna stadgas närmare genom förordning.

10 §

Övriga statsunderstöd

I statsbudgeten skall årligen tas in anslag för ungdomsforskning, internationellt samarbete, informationsförmedling, konstevenemang för unga samt för andra projekt som syftar till att förbättra de ungas levnadsförhållanden.

3 kap.

Särskilda stadganden

11 §

Statsbidragsmyndighet

Undervisningsministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden som avses i denna lag.

12 §

Finansiering av statsandelar och statsunderstöd

Statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall i första hand betalas av tippnings- och penninglotterivinstmedel.

13 §

Närmare stadganden och bestämmelser

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

4 kap.

Ikraftträdelse och övergångsstadganden

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1995. Genom denna lag upphävs lagen den 20 december 1985 om ungdomsarbete (1068/85) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheter av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15 §

Övergångsstadganden

Utan hinder av vad denna lag betalas hyres-

värdesättningar till kommunerna år 1995 ungdomsråd sin verksamhet till dess att den
och 1996 enligt den upphävda lagens 27 §. Efter delegation för ungdomsärenden som avses den-
att denna lag har trätt i kraft fortsätter statens na lag har tillsatts.

Helsingfors den 21 november 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Minister *Tytti Isohookana-Asunmaa*